

תגובות להחלטת בריטניה להוציא את חזבאללה מחוץ לחוק

4 במרץ 2019

עיקרי התגובות

ב-1 במרץ 2019 אישר הפרלמנט של בריטניה את ההחלטה להכיר בארגון חזבאללה בכללותו כארגון **טרור**. על פי ההחלטה כל אדם אשר יואשם בהשתייכות לארגון או תמיכה בו בשטח בריטניה צפוי לעונש מאסר של עד עשר שנים. זוהי החלטה משמעותית, **שכן עד כה הוגדרו בבריטניה כארגון טרור רק הזרוע הצבאית של חזבאללה (מאז 2001) ויחידת ביטחון החוץ שלו (מאז 2008)**. משמעות הדבר היא שמעתה גם הזרוע המדינית של חזבאללה, ובכלל זה פעילי חזבאללה המכהנים כשרים בממשלת לבנון שהוקמה לאחרונה, **יוגדרו כארגון טרור וכפעילי טרור**.

בנימוקים להעברת החוק בפרלמנט ציינה ממשלת בריטניה כי חזבאללה ממשיך לצבור אמצעי לחימה בניגוד להחלטת מועצת הביטחון של האו"ם (הכוונה להחלטה 1701). לדברי סג'יד ג'אוויד (Sajid Javid), השר לביטחון פנים בממשלת בריטניה, הסיבה לנקיטת צעד זה היא ניסיונות חזבאללה לערער את המצב, הרגיש במילא, במזרח התיכון. השר לביטחון פנים ושרים נוספים ציינו, כי כיום **קיים קושי לעשות הפרדה בין הזרוע הצבאית לבין הזרוע המדינית של הארגון, אשר מעשית איננה קיימת עוד**. לפיכך, הוחלט להכריז על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור (אתר ממשלת בריטניה, חשבון הטוויטר של השר לביטחון פנים, סג'יד ג'אוויד, 25 בפברואר 2019).

הציוץ של סג'יד ג'אוויד, השר לביטחון פנים בריטניה
(חשבון הטוויטר של סג'יד ג'אוויד, 25 בפברואר 2019)

◀ חזבאללה הגיב רשמית להחלטה ב-1 במרץ 2019 לאחר שהפרלמנט הבריטי אישר אותה. חזבאללה דחה בתוקף את ההאשמות בטרור "שאותן פברקה ממשלת בריטניה" והדגיש, כי הארגון הינו "תנועת התנגדות" נגד הכיבוש הישראלי. ההודעה תוקפת את בריטניה ורואה בה "גרורה בשורות הפטרון האמריקאי". ההודעה מדגישה כי חזבאללה ימשיך "להגן על לבנון, על חירותה ועל עצמאותה". **ברהאם קסאמי, דובר משרד החוץ האיראני** פרסם אף הוא הודעת גינוי בה הדגיש, כי לחזבאללה תפקיד מרכזי בפעילות, בכל תחומי החיים, בלבנון וכי הוא זוכה לתמיכה רחבה של העם. הוא הוסיף, כי ההחלטה פוגעת ביציבות לבנון ומתעלמת מהחוק הבינלאומי (תסנים, 2 במרץ 2019).

◀ בנוסף לכך, פורסמו בכלי התקשורת תגובות לא רשמיות של פעילים בחזבאללה כמו גם ציטטות של מה שכונה "מקורות בחזבאללה", שלא הזדהו בשמם. רוב המגיבים ציינו כי **להחלטת בריטניה לא תהיה השפעה מעשית בשטח**. כמה מהם ציינו **לטובה את עמדת צרפת** לאחר שנשיא צרפת מקרון, הכריז בתגובה לצעד הבריטי, כי לצרפת קשרים עם הזרוע הפוליטית של חזבאללה וכי היא מסרבת לכלול מפלגה לבנונית שיש לה ייצוג בממשלה ברשימת ארגוני הטרור.

סוגיית הפרדה בין הזרוע הצבאית של חזבאללה לבין הזרוע המדינית שלה

◀ פעילות הטרור של חזבאללה נמשכת כבר שלושים ושבע שנים, תקופה ארוכה, שבמהלכה הצטברו עדויות רבות על זהותו הטרוריסטית של חזבאללה ארגון המשולב במדיניות "יצוא" הטרור והחתרנות של איראן. עדויות אלו, הכוללות מידע מודיעיני רב ומהימן, מצויות בידי שירותי הביטחון של ארה"ב, מדינות אירופה וישראל, שהיו יעד לפעילות הטרור של איראן וחזבאללה במשך תקופה ארוכה. כמו כן הצטבר בידי המערכות המשפטיות של המדינות השונות מידע רב, על בסיס חקירות מחבלים שנתפסו, המוכיח שחזבאללה כולו הינו ארגון טרור המופעל ע"י איראן.

◀ להפרדה בין הזרוע הצבאית של חזבאללה לבין הזרוע המדינית שלה **אין על מה לסמוך** שכן הזרוע הצבאית – טרוריסטית של חזבאללה והזרוע המדינית שלו שלובות זו בזו. הכוח הצבאי של חזבאללה מחזק את כוחה הפוליטי בלבנון בעוד שהפעילות הפוליטית והחברתית שלה מנוצלת לחיזוק הזרוע הצבאית ולהשגת לגיטימיות פנים-לבנונית לקיומה. זאת ועוד, מוסדות-העל של חזבאללה, ומנהיגיו, בראשות חסן נצראללה, קובעים את מדיניות הפעלת הכוח הצבאי-טרוריסטי של הארגון, העושה שימוש **מכוון באלימות נגד אזרחים במגוון אמצעים ושיטות** (ירי רקטות, שימוש במחבלים מתאבדים וכו').

◀ **בכירים בחזבאללה הבהירו בעבר, כי בראייתם לא ניתן לעשות אבחנה בין זרוע צבאית לזרוע מדינית:**

◆ חסן נצראללה משנשאל "מי מקבל את החלטה על הפעולות: הלוחמים בשטח או ההנהגה המדינית?", השיב: "הנהגת חזבאללה. הנושא כבר אינו נוגע לפעילי השטח בלבד. הנהגת הארגון היא ההנהגה של ההתנגדות [קרי של המערך הצבאי-טרוריסטי] והיא זו ששוקלת את כל הנתונים,

את האינטרס של ההתנגדות ואת מדיניות הפעילות שלה. האחים בשטח [קרי, המחבלים] הם אלו שמבצעים את המדיניות" (אלמג'לה, 24 במרץ 2002).

◆ **מחמד פניש**, פעיל בכיר בחזבאללה וציר חזבאללה בפרלמנט הלבנוני: "מנסים לפתות את חזבאללה כדי לבלום אותו. המטרה אינה לפגוע בתפקיד הפוליטי [של חזבאללה] אלא בזרוע הצבאית. **אולם ביכולתי לומר, שאין להפריד בין הזרוע הצבאית לזרוע המדינית של חזבאללה**" (אלמנאר, 18 בינואר 2002).

◀ ולמרות זאת מרבית מדינות אירופה עדיין עושות את האבחנה בין הזרוע הצבאית לזרוע המדינית של חזבאללה בניגוד לעמדה האמריקאית (ראו **נספח ב'**). בריטניה לעומת זאת, "יישרה קו" עם עמדת ארה"ב, כאשר הכריזה על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור והטילה סנקציות עליו ועל כל מי שמסייע לו.

תגובות להחלטת בריטניה

חזבאללה

ארגון חזבאללה פרסם תגובה רשמית להחלטה רק ב-1 במרץ 2019 לאחר שהפרלמנט הבריטי אישר אותה. בהודעת חזבאללה נאמר, כי חזבאללה הינו תנועת "התנגדות" נגד הכיבוש הישראלי ואף מדינה בעולם אינה רשאית להאשים את התנועה בטרור. לדברי ההודעה נועדה ההחלטה לרצות את הממשל האמריקאי, שבריטניה הינה הגורר שלו. עוד צוין, כי בהחלטתה פגעה ממשלת בריטניה בעם הלבנוני, שבחר בחזבאללה לייצגו בפרלמנט ובממשלה. ההודעה מסתיימת בקביעה כי שום דבר לא ימנע מחזבאללה להמשיך ולהגן על לבנון, על חירותה ועל עצמאותה (אלעהד, 1 במרץ 2019).

◀ **נעים קאסם סגן מזכ"ל חזבאללה** אמר בתגובה, כי **בריטניה אינה יכולה להגדיר מיהו ארגון טרור** מכיוון שהיא אוהדת את ישראל ותומכת בה. לדבריו מהווה ההחלטה הוכחה עבור חזבאללה כי לארגון יש השפעה רבה בעולם (סוכנות הידיעות הלבנונית, 1 במרץ 2019).

◀ קודם לקבלת ההחלטה פורסמו תגובות לא רשמיות של צירי פרלמנט מטעם חזבאללה ושל פעיל חזבאללה: **עלי פיאצ', ציר פרלמנט מטעם חזבאללה**, חבר סיעת הנאמנות להתנגדות בפרלמנט הלבנוני, אמר כי נוכח דבקות חזבאללה בעקרונותיו שום דבר לא יוכל להסיט אותו מהקו שלו. פיאצ' הביע שביעות רצון מעמדתו של שר החוץ הלבנוני ג'בראן באסיל וציין כי הוא מצפה להתגברות הלחצים (על לבנון) במישור הבינלאומי (אתר אלנשרה, 26 בפברואר 2019).

♦ **אלוליד סכריה, ציר פרלמנט מטעם חזבאללה**, חבר סיעת הנאמנות להתנגדות בפרלמנט הלבנוני, אמר כי החלטת בריטניה לסווג את חזבאללה על שני חלקיו, הצבאי והמדיני, כארגון טרור, היא החלטה בלתי קבילה לחלוטין אך יחד עם זאת היא איננה החלטה תמוהה, מאחר ובריטניה כפופה באופן מלא למדיניות ארצות הברית. עוד ציין סכריה, כי הם אינם מתפלאים על עמדות אלה של בריטניה וארה"ב נוכח המדיניות האמריקנית העוינת לחלוטין את "ההתנגדות" ואת כל מי שדורש את זכותו על פלסטין ותומכת בישראל, עד כדי הכרה בירושלים כבירתה. סכריה גם שיבח את עמדת צרפת ואמר כי היא מייצגת מדיניות שקולה יותר המחפשת אחר האינטרסים שלה באזור (אתר אלנשרה, 26 בפברואר 2019).

♦ **ג'מיל ג'בק, פעיל חזבאללה שנבחר לאחרונה לשמש כשר הבריאות בממשל לבנון**, הבהיר בראיון לרדיו קול לבנון, כי עבודתו במשרד הבריאות עוסקת בשירותים ואין לה קשר לפעילות מדינית

וצבאית פנימית של חזבאללה. הוא שלל את האפשרות, שלהחלטת בריטניה תהיינה השלכות על משרד הבריאות (אתר ערוץ LBC, 26 בפברואר 2019).

◀ חלק מתגובות חזבאללה היו של מה שכונה בכלי התקשורת "מקורבים" שלא הזדהו בשמם". אותם מקורות ציינו כי, הבריטים "המציאו" הבחנה, שאיננה קיימת, בין שתי זרועות בחזבאללה ובכך הציבו את עצמם בעמדה קשה. **לדבריהם תהיינה לעמדת בריטניה השלכות שליליות על הדיפלומטיה הבריטית במזרח התיכון**, שכן בצעד זה הם הפכו עצמם לאויב של חלק נרחב מהלבנונים. בכך הם איבדו יכולת תמרון שאפשרה להם לבצע מהלכים לא רק בלבנון, אלא באזור כולו (אתר Addiyar Carlos Chales, 26 בפברואר 2019).

◀ מקורות נוספים בחזבאללה מסרו, כי הם ציפו לעמדת בריטניה מזה כמה חודשים, אולם הביעו את תמיהתם על העיתוי, הסמוך להקמת הממשלה החדשה בלבנון. אותם מקורות ציינו, **כי לא תהיה להחלטה שום השפעה מעשית במיוחד לאור העובדה שהיא לא מלווה בחבילת סנקציות**. מקורות חזבאללה המעודדים מעמדת צרפת, **העריכו כי אירופה לא תלך בעקבות בריטניה** וציינו, כי בכוונת חזבאללה ליצור קשר עם מדינות באירופה כדי לברר עמן את עמדתן כלפי החלטת בריטניה. יחד עם זאת לא שללו אותם מקורות את האפשרות שממשל ארה"ב יפעיל לחץ לשינוי עמדת אירופה כלפי חזבאללה (אתר לבנון 24, 26 בפברואר 2019).

◀ בעיתון אלג'מהוריה צוטטו מקורות בחזבאללה שציינו כי פעולת ממשלת בריטניה **לא תשפיע על חזבאללה**. לדבריהם נראה הצעד הזה כפעולת הזדהות עם עמדת ארצות הברית, שכידוע לא השפיע על עצם קיומו של חזבאללה ולא על עמדתו. **כמו כן שללו המקורות את האפשרות, שתהיה לעמדת בריטניה השפעה כלשהי גם על המציאות הפוליטית בלבנון ועל פעילות ממשלת לבנון**. בהקשר זה, בירכו המקורות על העמדות שפרסמו ראש הממשלה אלחריירי ושר החוץ ג'בראן באסיל (אתר עיתון אלג'מהוריה, 27 בפברואר 2019).

חשבונות טוויטר המזוהים עם חזבאללה

◀ בדיקה מדגמית של חשבונות טוויטר המזוהים עם חזבאללה העלתה, כי העיסוק בהחלטת בריטניה ברשתות הוא זניח. רוב החשבונות לא עסקו כלל בנושא. להלן דוגמאות מתוך חשבון הטוויטר אבו-אלפצ'ל שומאן מ-25 בפברואר 2019:

- ◆ בריטניה מחשיבה את חזבאללה לטרוריסט בשתי זרועותיו, הצבאית והמדינית!
- ◆ אין שום ערך ואין שום השפעה להחלטות שלכם.
- ◆ ההחלטה היא של השטח, טיפשים.
- ◆ ההחלטה היא של המציאות ומאזני הכוח, מטומטמים.
- ◆ כפי שאמר הסיד לפני זמן-מה: אתם יכולים להרטיב את הסנקציות שלכם ולשתות את המים שלהן".
- ◆ מטוסים ישראליים טסים בגובה נמוך מעל אלנבטיה... ובריטניה מסווגת את חזבאללה כארגון טרור. הפריצות בהתגלמותה! למרבה הצער, עמדות חלק מהלבנונים לא שונות מעמדותיה של בריטניה,

כלומר לא התפלאנו לשמוע את הידיעה. התוצאה: שניהם רוצים בביטחון ישראל ומי שמדבר על ריבונות לבנון אלה שטויות ועדיף שישתוק.

◆ כל עוד חזבאללה נחשב מבחינת ארצות הברית, ישראל, המפרץ ובריטניה למפלגה טרוריסטית, אני חושב שטרור הוא דבר טוב מאוד.

נספח ב'

סוגיית הפרדה בין הזרוע הצבאית לזרוע המדינית של חזבאללה במדינות המערב ובמדינות ערב

מדינות המערב

◀ חזבאללה הוכרז כארגון טרור על ידי ארה"ב ומספר מדינות במערב. אולם, מרבית מדינות אירופה עושות הפרדה בין הזרוע הצבאית של הארגון עליה הכריזו כארגון טרור לבין הזרוע המדינית שלו. החל משנת 2005 החלו מספר מדינות באירופה גם לאסור את שידורי ערוץ חזבאללה אלמנאר בטענה, כי הוא משדר דברי הסתה אנטישמיים. אולם מעבר לכך הן לא עשו את הצעד המתבקש בהוצאת חזבאללה כולו אל מחוץ לחוק. ◀ להלן תמונת מצב :

◆ **ישראל:** ארגון חזבאללה הוכרז על ידי ישראל כארגון טרור ללא הפרדה בין הזרוע הצבאית והמדינית שלו (רשימת ההכרזות של משרד הביטחון).

◆ **ארה"ב:** ארה"ב הכריזה על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור האחראי למותם של יותר מ-300 אזרחים אמריקאים, כמאתיים מהם נחתים בצבא ארה"ב שנהרגו בפיגוע שביצע חזבאללה בלבנון בשנת 1983 (אתר מחלקת המדינה של ארה"ב). באוגוסט 2012 הכריזה ארה"ב על הטלת סנקציות כלכליות והקפאת נכסים על חזבאללה בשל תמיכתו במשטר הנשיא אסד בסוריה (אתר מחלקת המדינה של ארה"ב). על רקע המדיניות החדשה שהכריז נשיא ארה"ב דונלד טראמפ כלפי איראן ב-11 באוקטובר 2018 אישר הקונגרס האמריקאי שתי הצעות חוק המרחיבות את היקף הסנקציות שהוטלו על חזבאללה ועל תומכיו בהצעת חוק קודמת (משנת 2015). שתי הצעות החוק אושרו ע"י נשיא ארה"ב דונלד טראמפ (25 באוקטובר 2018)¹.

◆ **האיחוד האירופאי:** ב-22 ביולי 2013 לאחר הפיגוע בבורגס בבולגריה, הסכימו מדינות האיחוד האירופאי להכיר בזרוע הצבאית של חזבאללה כארגון טרור והכניסו אותה לרשימת ארגוני הטרור. את הצעד יזמו בריטניה, צרפת והולנד (ynet, 22 ביולי 2013). בעקבות כך הופעלו על חזבאללה סנקציות כגון הקפאת נכסים בתחום 28 מדינות האיחוד. עם זאת, האיחוד האירופאי נמנע לפי שעה מלהכריז על הארגון כולו כארגון טרור.

◆ **קנדה:** הוציאה את חזבאללה כולו מחוץ לחוק ב-12 באוקטובר 2002. מבלי לעשות אבחנה בין הגופים הצבאיים והפוליטיים (אתר ממשלת קנדה).

◆ **צרפת:** רק הזרוע הצבאית הוצאה מחוץ לחוק. בתגובה להחלטת בריטניה להכליל גם את הפעילות המדינית של הארגון ציין נשיא צרפת עמנואל מקרון, כי הם לא יכריזו על הזרוע המדינית של הארגון כעל ארגון טרור מכיוון שצרפת מסרבת לכלול לבנונים שמיוצגים בממשלה ברשימות הטרור.

¹ להרחבה ראו פרסום מרכז המידע מ-4 בנובמבר 2018: "ארה"ב הגדירה לאחרונה את חזבאללה כאחד מחמשת ארגוני הפשיעה הבינלאומיים המובילים ואישרה הצעות חוק המחריפות את הסנקציות המוטלות עליו ועל מי שמסייע לו".

◆ **גרמניה:** ב-4 בינואר 2005 החליט בית המשפט בדיסלדורף, לאחר גירושו של פעיל חזבאללה מהמדינה, כי הארגון מוביל את המאבק בישראל "תוך זלזול ברוטאלי בחיי אדם". לגרמניה אין רשימת ארגוני טרור משלה והיא מאמצת את רשימת ארגוני הטרור של האיחוד האירופאי (שאינה עושה הבחנה בין הזרוע הצבאית לזרוע המדינית), הגם ששידורי אלמנאר של חזבאללה נאסרו בגרמניה.

◆ **הולנד:** חזבאללה כולו מוכרז כארגון טרור בהולנד.

מדינות ערב

◀ **בפורומים בינעריביים הוגדר חזבאללה כולו ע"י מרבית מדינות ערב כארגון טרור ללא הבחנה בין הזרוע הצבאית למדינית של חזבאללה.** ב-19 בנובמבר 2017 קיימה הליגה הערבית כינוס חירום בקהיר, בדרג שרי חוץ, בעקבות בקשת סעודיה. במוקד הכינוס עמד דיון אודות התערבות איראן וקבוצות הנתמכות ע"י איראן בענייניהם הפנימיים של מדינות ערב. הודעת הסיכום של הכינוס גינתה בחריפות את איראן ואת "ארגון חזבאללה הלבנוני הטרוריסטי" הפועל מטעמה. ההודעה כללה את סעיף 9, שבו נאמר: **"הטלת אחריות על חזבאללה הלבנוני הטרוריסטי- השותף בממשלת לבנון- לתמיכה בטרור ובקבוצות טרור במדינות ערב באמצעות כלי נשק מתקדמים וטילים בליסטיים. יודגש, כי חובה עליו להפסיק את הפצת הקיצוניות, העדתיות, וההתערבות בענייני הפנים של המדינות, ולהימנע מלהגיש סיוע לטרור ולטרוריסטים בסביבתו האזורית"**.

כינוס חרום של שרי החוץ של הליגה הערבית בקהיר
(ערוץ היוטיוב של הליגה הערבית, 20 בנובמבר 2017).

איראן וחזבאללה מטפחות את הטרור ואת מלחמת האחים בעולם הערבי: קריקטורה בעקבות החלטת הליגה הערבית בקהיר בכינוס חירום שערכה (אלביאן, מאע"מ, 22 בנובמבר 2017).

◀ זאת לא הייתה הצהרה ראשונה מסוגה, שכן **קדמו לה הצהרות נוספות בפורומים בינערביים ובכלל זה בכנסים של מועצת שרי החוץ של מדינות ערב ושרי הפנים של מדינות ערב בשנת 2016. מועצת שרי החוץ של מדינות ערב בעת כינוסה בקהיר (11 במרץ 2016) החליטה להגדיר את חזבאללה כארגון טרור. לבנון ועיראק התנגדו להחלטה, ואלג'יר הסתייגה ממנה (אלערביה, 12 במרץ 2016). החלטה זאת באה לאחר החלטתם של שרי הפנים במספר מדינות ערב להגדיר את חזבאללה כארגון טרור בכנס, שהתקיים ב-2 במרץ 2016 בתוניס (אלג'זירה, 11 במרץ 2016). גם מועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ החליטה בכינוסה ב-3 במרץ 2016 להגדיר את חזבאללה כארגון טרור (אלג'זירה, 3 במרץ 2016).**